

PROGRAMA CONCERT DE SANTA CECÍLIA

BANDA MUNICIPAL DE LLEIDA

100 ANYS DE BANDA MUNICIPAL

Amadeu Urrea, director

ESBART DANSAIRE SÍCORIS

Sandra Baena, directora

Lleida, 23 de novembre de 2014
Auditori Municipal Enric Granados

Ajuntament de Lleida

750
ANYS
DE LA
PAERIA

Edita: **Ajuntament de Lleida**
www.paeria.cat

Amb motiu dels actes de commemoració del
750è Aniversari de la Paeria (19 d'agost de 1264)

Lleida commemora el 750 aniversari de la concessió de la Paeria. Aquesta institució és un símbol dels governs municipals forts que existien al nord d'Europa o a la Itàlia renaixentista, uns governs amb àmplies competències, amb ciutats molt municipalitzades i que tenien cura de tot un territori. Vuit segles enrere, Lleida era el centre de la corona catalano-aragonesa i, durant molts anys, la seu de la seva primera i única universitat, a més de posseir una de les catedrals de més prestigi de l'època, la Seu Vella.

Tots els governs locals, i la Paeria n'és un, han demostrat al llarg de la història la seva potència especialment en l'àmbit cultural i l'acte d'avui, dins de la commemoració del 750 aniversari, vol subratllar l'empremta de l'Ajuntament de Lleida, al costat de les entitats i de la ciutadania, en la promoció de la cultura.

La música, combinada amb les arts escèniques i audiovisuals, és el fil conductor d'aquesta vetllada en què també celebrem Santa Cecília, la patrona dels músics. Aquest 2014, que la nostra Banda Municipal commemora els 100 anys, el concert reestrena una composició creada pel músic i compositor lleidatà Jaume Roig dedicada a la Paeria i, per tant, al govern històric de la ciutat.

Dins d'un programa que permetrà conèixer la vinculació de Lleida amb la música, aquesta peça, *Els llergetes*, ha estat recuperada després de més d'un segle conservada entre l'immens corpus artístic, documental i fotogràfic custodiat a l'Arxiu Municipal de Lleida, un llegat que també inclou material de Ricard Viñes, Cosme Ribera, Manel Giró, Ramon Esteve, Lluís Carreras o Enric Granados.

ÀNGEL ROS I DOMINGO
PAER EN CAP

PRESENTACIÓ

El concert de la Banda Municipal de Lleida té avui com a fil conductor la celebració de diferents fets històrics i aniversaris. D'una banda, la diada de Santa Cecília, patrona dels músics i de la música així com de la guàrdia urbana de Lleida i, d'una altra, el 750è aniversari de la concessió del Privilegi de la Paeria a la ciutat de Lleida per part del rei Jaume I i els primers cent anys de la Banda Municipal de Música de Lleida. El concert, a més, està centrat en la relació entre la música i la municipalitat a la nostra ciutat, una relació que ve de molt antic i que s'originà ja a l'Edat Mitjana.

Santa Cecília, d'origen romà, és universalment reconeguda com la patrona dels músics i de la música per la seva ferma i decidida defensa dels valors cristians que professava, uns valors que la van dur al martiri i finalment a la mort. Santa Cecília és també per als lleidatans la patrona de la Paeria i, més concretament, de la Guàrdia Urbana. El motiu cal buscar-lo en els fets ocorreguts durant el segon dels setges que va patir la ciutat en el marc de la Guerra dels Segadors que es produí el 1646.

El concert de la Banda Municipal també vol celebrar el 750è aniversari de la concessió del Privilegi de la Paeria el 1264 quan el rei Jaume I "El Conqueridor", un rei molt vinculat a la nostra ciutat, va concedir el Privilegi de tenir una Paeria als antics cònsols de Lleida. Un privilegi del qual només en gaudim les ciutats de Lleida i Cervera. Van ser un total de 35 els privilegis que Jaume I va concedir a Lleida durant el seu regnat (1228-1271) i d'entre ells destaca, a més del de la Paeria, el que va possibilitar la realització de la Fira de Sant Miquel concedit el 1232.

Igualment, en aquest concert és motiu de celebració el fet que la Banda Municipal de Lleida compleix aquest any 2014 el seu primer centenari. El motiu cal buscar-lo en el concurs que es va celebrar poc abans de la festa major de maig de 1914 que va donar com a resultat la formació de la Banda Municipal de Lleida i l'actual banda és l'hereva directa d'aquella anterior formació instrumental lleidatana.

LLUÍS MARC HERRERA I LLOP
CATEDRÀTIC DE MÚSICA

Banda Municipal de Lleida
Director: Amadeu Urrea

750
ANYS
DE LA
PAERIA

PROGRAMA

PRIMERA PART

Jaume I el Conqueridor	Juan Gonzalo Gómez Deval
El Barber de Sevilla - Obertura	Gioacchino Rossini
Tannhäuser - Cor de peregrins	Richard Wagner

SEGONA PART

Els Ilergetes - Rigodons	Jaume Roig i Torné
La boda de Luis Alonso - Intermedio	Jerónimo Giménez
Avant! Sempre avant!	Cosme Ribera
Symphonic Overture	James Barnes

Col·labora **Esbart Dansaire Sícoris**
Directora: **Sandra Baena**

Textos i narració **Lluís Marc Herrera**
Esperança Solans

La Banda Municipal de Música és una formació pròpia de l'Ajuntament de Lleida i, com a tal, ha d'intervenir en els actes protocol·laris i les celebracions de la corporació municipal. Per trobar l'inici d'aquesta relació entre municipalitat i música cal que ens remuntem a l'Edat Mitjana quan els ajuntaments, mirant d'imitar els ambients aristocràtics, van començar a contractar músics per tal de donar més llum a les seves cerimònies. En un principi, al segle XIV, es contractaven ocasionalment joglars i ministrils però aquests contractes puntuals, amb el temps, es van anar consolidant i al segle XV ja trobem grups estables que eren contractats per anys o, fins i tot, per períodes més llargs.

Aquests primers músics municipals utilitzaven les cornamuses, les xeremies, les trompes i trompetes, tot i que amb el temps aquesta varietat d'instruments va quedar reduïda només a les trompetes i les timbales. L'Ajuntament proporcionava l'instrument i la indumentària i els músics, a més de les funcions festives, també havien de fer la feina de "corredors", és a dir, havien d'encarregar-se de la publicació de bans, edictes i disposicions. El primer grup estable de músics municipals, a Lleida, el trobem documentat el 1427.

Els músics eren requerits, a més de per les processons i les desfilades tradicionals, també en esdeveniments d'extraordinària solemnitat com ara les visites i entrades reials o d'altres dignitats. A manera d'exemple, destacarem la visita

de l'emperador Carles I (1519), l'estada a Lleida dels Prínceps de Savoia (1603) o les visites de Felip IV (1632) i Felip V (1701).

Els oficis de trompeter i de timbaler municipal es transmetien de pares a fills donant lloc a veritables nissagues familiars dedicades a aquesta tasca. Els instruments utilitzats havien de ser molt simples. Probablement, es tractava de trompetes naturals sense cap mecanisme de claus o pistons però guarnides amb banderoles brodades amb els escuts de la ciutat i timbales fetes d'aram amb faldons de color carmesí amb l'escut i acabats amb serrells de cordoneria. Igualment, la indumentària cerimonial dels músics incloïa cotes amb mànigues diferenciades i unes gorres ben particulars.

L'activitat dels trompeters i dels timbalers es va mantenir sense massa canvis fins a inicis del segle XIX quan unes noves formacions instrumentals els van substituir: les bandes de música.

LA PRIMERA BANDA MUNICIPAL DE LLEIDA

L'existència d'una banda municipal a Lleida està documentada el 1816 tot i que probablement ja devia existir amb anterioritat. El 1823, un document conservat a l'Arxiu Municipal de Lleida certifica l'existència d'una banda formada per dinou músics que tenia com a finalitat l'acompanyament de l'Ajuntament en sis funcions anuals, a més de tocar a les revistes de la Milícia Voluntària i par-

ticipar en la rebuda de personatges rellevants. Igualment hi ha constància que el 1860 una Banda o Música Municipal, formada per vint-i-quatre músics, era dirigida per Pau Ichart.

La banda dirigida per Ichart però, no semblava tenir l'exclusiva de la representativitat municipal perquè, quan el 1869 Jaume Roig va fundar la Banda Popular, l'Ajuntament va decidir repartir les tasques i no establir cap preferència entre totes dues formacions. La Banda de Pau Ichart va desaparèixer entorn el 1870, substituïda per la Banda Popular que assumí les tasques fins al 1914. Tot i això, les bandes militars de la ciutat també eren requerides de vegades per cobrir algunes de les necessitats municipals.

L'acció de les bandes –fossin civils, municipals o militars– tenia una gran repercussió i presència en la vida cultural de la ciutat tot col·laborant amb les orquestres dels teatres a més d'oferir concerts als cafès i al passeig dels Camps Elisis.

EL CONCURS DE 1914

La Banda Popular va ser dirigida per Cosme Ribera a partir de 1892 i sota la seva direcció va viure els millors anys. Després de la jubilació de Ribera el 1909, la Banda Popular va quedar en mans de Josep Vila i va passar per un període de decadència. El cas és que si la Banda Popular deuria no podia assumir correctament les tasques requerides pel consistori. Per donar res-

posta a la situació, el 1913 s'acordà crear una nova Banda Municipal i per fer-ho es va decidir que se celebraria un concurs lliure i la banda que superés el concurs seria la nova Banda Municipal.

El concurs es va fer el dimarts 5 de maig de 1914 al teatre dels Camps Elisis i la Banda Popular va superar folgadoament les proves passant a ser la Banda Municipal. La nova banda es va mantenir fins al 1936 quan va desaparèixer com a conseqüència de la guerra civil i fins a la creació el 1996 de l'actual Banda Municipal de Música de Lleida –dirigida per Amadeu Urrea– no ha existit cap altra amb aquesta denominació explícita. És per això que l'actual Banda Municipal pot ser considerada la successora directa de l'antiga Banda i enguany, el 2014, l'actual formació celebra el primer centenari.

Les bandes de música contemporànies han anat canviant els vells repertoris per esdevenir formacions instrumentals de concert tot i que no han abandonat les antigues funcions d'acompanyament processional i dels actes municipals i ciutadans. Les actuals bandes, moltes d'elles de caràcter simfònic, han incorporat nous instruments i s'han adaptat a les noves necessitats de la música fins a convertir-se en formacions versàtils que poden oferir repertoris de músiques tan diverses com les bandes sonores de pel·lícules, el jazz, la música pop, la música simfònica o la música contemporània.

ELS LLERGETES (1870) - JAUME ROIG I TORNÉ

Jaume Roig i Torné, nascut a Lleida el 1839, era membre de la família de l'industrial lleidatà Miquel Roig i germà gran del també compositor i conegut músic militar Ramon Roig.

Roig va desenvolupar una intensa activitat musical, inclosa la fundació de la Banda Popular (1869), la de l'Acadèmia Literària i de Belles Arts (1875) i la de la Societat de Quartets (1886), que el va dur a dirigir les orquestres dels teatres lleidatans on acostumava a acompanyar les companyies que hi actuaven oferint sarsueles, obres còmiques o entreactes.

ELS LLEGATS MUSICALS DE L'ARXIU MUNICIPAL DE LLEIDA

L'Arxiu Municipal de Lleida, a més de recollir tota la documentació generada per la corporació municipal i la documentació històrica, també conserva diversos fons musicals importants que, amb els anys, han anat creixent i formant un volum de documentació gens menyspreable que inclou partitures, programes de mà, cartells, fotografies... entre els quals destaquen els llegats de Ricard Viñes, Cosme Ribera, Manel Giró, Ramon Esteve i Lluís Carreras.

A més, s'hi conserven nombroses partitures dedicades a l'Ajuntament de Lleida per compositors locals i forans.

Els Llergetes és una tanda de rigodons composta per Jaume Roig i dedicada a l'Ajuntament de Lleida el 1870, just un any després d'haver creat la Banda Popular. Aquesta partitura va formar part en el seu moment del repertori habitual de la Banda Popular però, després i durant gairebé 150 anys, mai més s'ha tornat a interpretar. És per això que no podem parlar pròpiament d'estrena però, sí de reestrena o recuperació de l'obra que es conserva a l'Arxiu Municipal de Lleida.

Els rigodons són danses populars que tenen el seu origen en les danses cortesanes franceses dels segles XVI i XVII. Amb ritme binari, acostumen a ser ballades per dues o més parelles que formen diferents figures i, a partir del segle XVIII, van entrar a formar part de les suites de danses alemanyes.

LA BANDA MUNICIPAL DE LLEIDA

Des dels seus inicis –amb el suport de La Paeria–, l'objectiu fonamental de la Banda Municipal de Música de Lleida (BML) ha estat la formació dels seus membres i la difusió de la música, tot recuperant l'obra bandística dels nostres avantpassats.

Amb la voluntat ferma d'esdevenir una formació estable i de qualitat, la BML ha participat en el Fòrum de les Cultures de Barcelona, en el Certamen Internacional de Bandes de Música de València i en els festivals internacionals de música de Schladming (Àustria), Vents d'Oc (França) i el Joves Músics (Portugal).

Sabedora de la importància de les relacions humanes, la Banda Municipal de Música de

Lleida ha promogut intercanvis socioculturals amb l'Orchestre d'Harmonie de Foix, la Banda Municipal de Monzón, la Banda d'Almoradí d'Alacant, la Banda Municipal de Fraga i La Lira d'Amposta.

La BML, membre de la World Association for Symphonic Bands, ha participat en els concursos internacionals de bandes simfòniques de Kerkrade (Holanda) i d'Interlaken (Suïssa) on va rebre el diploma de bronze.

Projecció internacional que ha fet possible que en els darrers anys, la formació hagi estat convidada als festivals de música de Salonika (Grècia), Florència (Itàlia), el Youth Band d'Aberdeen (Escòcia) i, aquest estiu, també a Gènova (Itàlia).

750
ANYS
DE LA
PAERIA

ESBART DANSAIRE SÍCORIS “BALLET CIUTAT DE LLEIDA”

L'esbart, des de la dimensió artística, és precursor de la festa, l'antiga i l'actual. Tonades tradicionals, sonoritats que ens són properes, tímbriques arrelades... melodies interioritzades amb innombrables matisos culturals que ens duen cap a la identitat pròpia.

Cada cop però, el mestissatge crea nous espais d'entesa social i cultural. No obstant això, la nostra festa, la nostra tradició entesa com a la repetició en l'espai i el temps de manifestacions socials –en el nostre cas vinculades a la dansa– ens empeny a recordar i fer entendre la nostra empenta per esbrinar qui som com a poble, i quins camins emprenen els nostres costums populars i contemporanis. Estudiant la nostra font cultural i endinsant-nos en el nostre saber tradicional, esdevenim aprenents de la nostra realitat i creadors de camins futurs.

Amb aquesta vocació, l'Esbart Dansaire Sícoris viatja per la festa a través de balls, cançons i tonades de sempre i d'ara; fent camí arreu el dels Països Catalans i mirant de ser fidels a les coreografies, músiques, punts, motius i vestits per fer entenedors els elements festius que conformen la nostra tradició, en constant evolució.

750
ANYS
DE LA
PAERIA

LA PAERIA

Ajuntament de Lleida

Patrocina:
iberCaja
Obra Social

